

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye ekonomisi, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçişten sonra sürekli ve ciddi krizlere sürüklenmiştir. Bunların sonucunda döviz kuru dalgalanmaları, enflasyon ve ekonomik belirsizlikler vatandaşlarımızı derinden etkilemiş, vatandaşlarımızın kahir ekseriyeti derin bir yoksulluğa mahkum edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş sonrası yaşanan en vahim olaylardan birisi kamuoyunda "128 milyar dolar" olarak bilinen Merkez Bankası rezervlerinin dolaylı yollardan şeffaf olmayan bir biçimde satılmasıdır. Bu mesele Türkiye'nin yaşadığı en büyük finansal skandallardan birisi olarak yakın tarihimizdeki yerini almıştır. Bunun skandal olarak nitelendirilmesi, rezerv satışlarının Merkez Bankası-Hazine ve Kamu Bankaları arasında kurulan bir arka kapı mekanizması yoluyla hukuki yetki sınırlarını aşarak, kamuoyuna duyurulmadan ve dolambaçlı, örtülü bir biçimde yapılmasından dolayıdır.

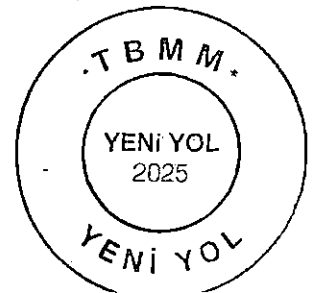
Satışlar tam tarihi bilinmemekle birlikte 2018 sonlarında başlamış, 2020 yılı Kasım ayına kadar fasılasız devam etmiştir. Bir müddet ara verilmesinden sonra arka kapı satışlarına tekrar başlanmış ve bu uygulama halen sürmektedir. Bugün itibariyle toplam satış tutarı kamuoyunda bilinen 128 milyar doların kat be kat üstüne çıkmış durumdadır.

Gelinen noktada çok önemli sorular cevapsız durumdadır.

Rezervlerin kamu bankalarına hangi kurdan satıldığı; kamu bankalarının aldıkları dövizin hangi tarihlerde, ne tutarda, hangi kurdan ve hangi kurumlara sattığı; satılan rezervlerin bugünkü kurlar ile yerine konulması durumunda arada ne kadarlık bir kayıp söz konusu olduğu gibi soruların cevabı ortaya konulamamıştır.

Bu soruların cevapsız kalması sonucunda bu satışlarla ilgili kamuoyunda ciddi endişeler ve şüpheler bulunmaktadır

- Bu endişelerin giderilmesi, şüphelerin gerçekliğinin araştırılarak kamuoyunun aydınlatılması ve sorumluların tespit edilmesi,
- 2019 yılından itibaren Merkez Bankası ve kamu bankalarının döviz satışlarına ilişkin tüm kayıtları incelemek,

- D v z sat   larının amacı, miktarı, zamanlaması ve bu işlemlerin ekonomik sonuçları hakkında detaylı bir rapor hazırlamak,
- D v z sat   larının şeffaflık ilkesine uygun olup olmad   n  değerlendirmek,
- D v z sat   larının kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımı ilkesine uygunluğunu incelemek,
- Gerekli görülmesi halinde ilgili kişileri dinlemek ve gerekli belgeleri talep etmek,
- Elde edilen bulgular doğrultusunda gerekli yasal ve idari düzenlemeler ve önlemler alınması için TBMM'ye rapor sunmak amacıyla,

Anayasa'nın 98'inci ve TBMM  t z   'n n 104 ve 105'inci maddeleri gereğince
Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bir araştırma açılmasını arz ederiz. 12.02.2025

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Grup ba kanyekili

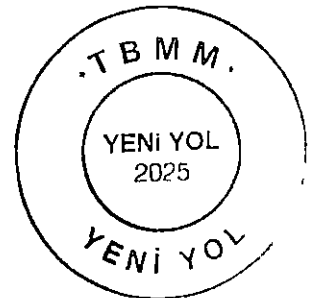
GENEL GEREKÇE

Merkez bankaları, bir ülkenin ekonomik istikrarını sağlamak, enflasyonu kontrol etmek ve para politikasını yönetmek gibi kritik görevlere sahiptir. Bu rollerin etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi için şeffaflık, merkez bankalarının güvenilirliği ve etkinliği açısından büyük önem taşır. Merkez Bankası'nın şeffaflığı, para politikası hedefleri, ekonomik veriler ve karar alma süreçleri hakkında sürekli bilgi akışı sağlayarak, para politikası yapıcılar ile iktisadi birimler arasındaki asimetrik enformasyonu azaltma sürecidir. Bu şeffaflık, Merkez Bankası'nın fiyat istikrarı hedeflerine ulaşmak için uyguladığı politikaların kamuoyu ve hükümet karşısında hesap verebilir olmasını sağlar.

Şeffaflık ve hesap verebilirlik, Merkez Bankası'nın güvenilirliğini artırmanın en temel araçlarından biridir. Bu sayede, Merkez Bankası, politikalarının ne olduğunu ve neyi hedeflediğini iktisadi birimlere daha iyi anlatarak, güven tesis eder ve enflasyon hedeflerine daha kolay ulaşır. Ayrıca, bu iki kavram, Merkez Bankaları'nın fırsatçı davranışlar sergilemesini ya da politikacıların kişisel tercihlerini toplumsal çıkarların önüne geçirmesini engeller. Bu bağlamda, şeffaflık ve hesap verebilirlik, ekonomik politikaların daha adil ve toplum yararına yönlendirilmesine yardımcı olur. Bu sayede bireyler, işletmeler, finansal kurumlar, merkez bankasının şeffaf kararlarına göre planlama yapabilirler. Bu aynı zamanda, enflasyon beklentilerinin yönetilmesini kolaylaştırır ve ekonomik belirsizliği azaltır, stratejisini ve yaptığı, yapacağı işlemleri şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşan bir Merkez Bankası, piyasaların tepki verebilme kapasitesini artırır.

Ayrıca, şeffaflık merkez bankasının kredibilitesini güçlendirir. Kredibilite, Merkez Bankası'nın söylediğini yapacağına dair güveni temsil eder ve bu güven, para politikasının başarısında kritik bir rol oynar. Şeffaf olmayan bir Merkez Bankası, politika kararlarının ardındaki mantığı açıklamazsa, piyasaların güvenini kaybedebilir. Bu durum, ekonomik dalgalanmaları tetikleyebilir.

Merkez Bankaları'nın şeffaf ve hesap verebilir olması, sadece ekonomik istikrar için değil, aynı zamanda demokratik süreçlerin de bir parçası olarak kabul edilmelidir.

Türkiye ekonomisi, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçtikten sonra sürekli ve ciddi krizlere sürüklenmiştir. Bunların sonucunda döviz kuru dalgalanmaları, enflasyon ve ekonomik belirsizlikler vatandaşlarımızı derinden etkilemiştir. Enflasyon oranlarında ciddi yükselmeler meydana gelmiş, faiz artırımını yoluna gidilmiş ve neticede 2025 yılı bütçesinde 85 milyon vatandaşımızın omuzlarına yüklenen ve sadece 2025 yılında ödenecek 1 yıllık faiz miktarı 1 trilyon 950 milyar Türk Lirası gibi fahiş miktarlara ulaşmıştır. Yüksek faiz ve yüksek enflasyon kısır döngüsü içerisinde vatandaşlarımızın kahir ekseriyeti derin bir yoksulluğa mahkum edilmiştir.

2019 yılında yapılan yerel seçimler öncesinde başlayan iktidarın döviz baskılamak amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası rezervlerinde bulunan dövizlerin TCMB veya kamu bankaları aracılığıyla özellikle de "arka kapıdan" olarak nitelendirilen şeffaf olmayan yöntemlerle satışına yönelik işlemler bugüne değin kamuoyuna açıklanmamıştır. Bu durum kamuoyunda ciddi endişeler ve şüpheler oluşturmuştur. Bu araştırma önergesiyle bu endişelerin ve şüphelerin giderilmesi amaçlanmıştır.

